

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

|| SALUT PÚBLICA || INTERESSOS POPULARS || ARTS Y LLETRES ||

Redacció y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 5, Barcelona

— VENTA: 25 exemplars, 1 pesseta; Un número, 2 quartos. — Sorti a llum los divendres ab tota regularitat. — SUBSCRIPCIÓ: Espanya, 8 rals trimestres; Estranger, 16. —

UNA CLERICALLADA

Als que tenen per costum negar tot lo que del clero 's diu respecte a sos vicis é immoralitats, dediquem aquest article.

Si algú té la poca pena de negar lo fet que som a contar, publicarem llavors tots los noms propis y domicilis de uns senyors, y descomen del fet tals pels y senyals, que no podrà quedar ningú, per poch cervell que tinga, que no quedi convenut.

Atenció.

Lo dimecres de la setmana passada, a cosa de las quatre de la tarde, en lo collegi d' escolapios del Sant Antoni, de aquesta ciutat, per alguns entremaliadura propia de noys, va esser tancat en una eixideta ó corralet que hi han algunas comunas, lo noy Senovi, de vuyt anys d' edat.

Encara que siga sempre bárbaro lo tancar un noy en lloch tan mal sane, a fi de corretjirlo de las faltas propias dels pòchs anys, pot aixó justificarse una mica si 'l temps passat allí dintre queda reduhit tan sols a alguns minuts.

Pero en lo cas que 'ns ocupa no 's tracta ja de minuts, sino de horas y mes horas fins a un punt de crueltat que ratlla en la mes ferós barbarie.

Lo noy passà tota la tarde en aquell punt, sens que tampoch lo deixessen sortir al plegar los altres noys d' estudi.

Duas ó tres horas després, los pares del noy, habitants en lo carrer de Villarroel, estavan plens de neguit perque encara no habian vist a son fill després de la sortida d' escola.

Y comensaren a buscarlo plens d' ansietat.

Tota la familia va lliensarse en busca del petit Senovi.

Pare, mare y germans regiraren plassas y carrers y escaletas del vehinat, y anaren varias vegades a Ca la Ciutat a preguntar pe 'l perdut, del que no pogueren obtenirne cap noticia.

A las deu de la nit, un germà de la víctima, nomenat Alberro, anà al collegi dels escolapios a preguntar per en Senovi, y li contestaren que no 'n sabian res, y que havia sortit ab los demés noys.

Tota la familia passà la nit en vetlla y desesperada per no haber trobat al noy que suposavan perdut.

Al dijous al dematí la mateixa mare del noy, ab lo desconsol y congoixa que es de suposar, anà als escolapios a preguntar per son fill.

La rebé un tal pare Manel, magre y petit, dibhentli que son fill no era pas allí.

Y la familia continuava en horrible desespera-

ro, plorant los pares al fill y 's germans al germà.

Y llavors sorti lo que 's catòlics ne diuen la providencia.

Un condeixible d' en Senovi y vehi de la atribulada familia, nomenat Papito, contà a la germaneta petita que 'l pare Manel havia venut a n' en Senovi a la bassa, y que encara hi era.

La germaneta ho digué a son pare, y no cal dir com aquest se posaria al escoltarsho, a pesar de ser un bon catòlic.

En aquell moment sols se recordà de que era pare.

Se dirigí al convent acompanyat de un fill de tretze anys y de la filla petita, cap allà a las duas de la tarde del dijous, es a dir, vintiduas horas després d' haber sigut tancat en Senovi.

Lo porter no volia deixarlo passar, dibhent que allí no hi havia 'l noy que buscavan, y procurava tréuresels del devant.

Lo pare llavors replicà que ell sabia del cert que tenian allí son fill tancat, y que si no li feyan pas per anarlo a treure, acudiria corrents a la autoritat a fi de que prengués cartas en tal assumpto.

Tals rahons degueren convence al porter, y llavors los deixà passar.

Passaren pare y fills, y guiat pe 'l noy, que coneixia la casa per haberhi anat també a estudi, se dirigiren al pati de las comunas, y allí trobaren a n' en Senovi, en l' estat que pot suposarse després d' haber passat vintiduas horas en aquell lloch sens menjar ni beure.

Sortí fou que la familia llavors no 's trobés encarada ab cap escolapio y menos ab lo tal pare Manel, magre y petit, puig en tals moments perillava que 's cometes un escolapicidi.

Tal es la historia, que se 'ns ha contat a nosaltres per un de la mateixa familia; y si en algun detall estessem equivocats, ó en lo que fos, disposats estem a rectificarho.

Cridem l' atenció de la premsa y de las autoritats sobre aquest fet, y en lo número vinent comensarem los comentaris.

CIRIS TRENCATS

(CANÓ EUNORISTICA)

Qui canta 'l pesu male espanta; casadem donchs, puig es precis treure lo vourvourment per passà un pòch follia. Vinga sempre 'l alegría, val mes bon humor que riu; cantem donchs de nit y dia y així espantarém los male. ¡Ahont se fican los alegres cantadors! Veniu tota a formar coro y separám los male humors. Ay que ribem, ab l' alegre cançoneta que cantarém.

Cantarém que las nioetas del cap piá de pardales, mentres son un tich tendretas sols fan cas dels senyorets. Quan trenta anys tenen a sobre, per casarse ab prou neguits trohan sola algun moncho llig de cara y brut de dit. ¡Ahont se fican aquells guapos pretendents! Una cosa es fer conquistas y un altra fer casaments. Ay que ribem, ab l' alegre cançoneta qu' ara cantarém.

Cantarém que a dintre Espanya, sens excepció Barcelona, la gent de mala calenya molt bona vidaes a dona. Sense por de compromisos usen instruments estranyos, que quan volen robar pises no hi valen berraes ni penyos. ¡Ahont se fican los agents d' autoritat! No hi ha dubte que per lladres som en temps de llibertat. Ay que ribem, ab aquesta cançoneta qu' ara cantarém.

Cantarém ab gran desfici que 's jutjats instalats son en un rínoch edifici qu' es igual que un bodegon. Que tenim, per si no ho sabem, hospitals mal arreglats, monuments que may se acaban y carrers mal arreglats. ¡Ahont se fican los diners que andem pagant! Vagin allà al banch de Londres que potà 's hi explicaràn. Ay que ribem, ab aquesta cançoneta qu' ara cantarém.

Canterem tot lo dia
cançons noves y xocants,
y tothom se distreuria
tot sentint les nostres cançons.
Per cantar tenim agalles,
y tenim la veu de tro,
per dir pas a las rialles
farém punt a la cançó.
¡Ahont se fan
tot cantant los mala humor!
Oh! Miradlos com s'escapan
dels alegres cantadors.
Ay que ribón!
May hem fet tanta de gracia
com ara fem.

Q. Rosa

Desanimat, tontó y poca solta ha estat lo carnaval d'enguany.

Si no hagües sigut la societat carnavalesca de Santa Catarina y ls coros *La Trompeta y La Pandereta*, no se haurien vist mes que mamarratxos.

La rua ha estat mes desigualada que la oposició dels esquerrans als conservadors.

Vamos, tot plegat fiasco complet.

Lo *Correo Catalán* se queixá de que 's trobi alguna disfressa de capella.

Te molta rahó en queixarse.

Los que van disfressats tot l'any es molt just que reneguin de la competència que tothom los fa uns quants dies.

Tant la societat carnavalesca de Santa Catarina com los coros *La Trompeta y La Pandereta*, han recullit caritats pera las victimas dels terratrèmols de Andalusia, essent no gens petites las cantitats recaudadas, que passarán a engroriar los fondos recullits per la premsa de Barcelona.

La capital de Catalunya, ab motiu de lo de Andalusia, se pot ben dir que ha tirat la casa per la finestra.

Habém rebut lo primer número de un nou periódich que acaba de sortir a Madrid ab lo nom de *Bandera Social*.

Segons s'explica en son primer article d'entrada, ve a defensar los interessos dels obrers y las idees de la Federació de Trabajadores de la región espanyola.

Está ben escrit y es interessant sa lectura, y no dubtem qu' está destinat a ser bon libre de ensenyansa pe ls obrers, per lo qual lo recomaném a nostres lectors.

Li desitjém llarga y próspera vida y queda establert lo cambi.

També a Sans surt un altre periódich socialista titolat *Revista Social*.
Li desitjém que posi 's peus plans y eviti ensopagadas.

En ple Senat ha dit tot un senyor Marqués que 's tindria de cambiar la hora d' obrir las sessions, perque a las duas de la tarde es massa dejorn, y molts senadors encara no s' han llevat, per lo que no poden ser puntuals a las sessions.

A la presidencia li sembla be l'advertencia, y sembla que ara 's ficarán las tres de la tarde pera tocar la esquilla d' entrar a la fábrica los senyors de la nespra madura.
Y després... molt cuydado a escarrassarshi, que no tinguesim un disgust.

Set regidors d'Aznaga nombrats pe l' govern han sigut processats per la Audiencia de Llerena.

Vaja, que ja 's coneix qu' entre conservadors está l' joch.

Durant l' any que va desde primer de Juliol de 1883 fins al últim de Juny del 84, y segons consta en datos que publica un periódich ofi-

cial, s' han comés a Espanya 298 delictes ab ocasió del exercici dels drets individuals garantits per la Constitució.

Pero no es aixó lo salut del cas, sino la descomposició de aquest total de delictes del següent modo:

Delictes comesos per particulars. 84

Idem per funcionaris públichs. 214

Si aixó no es prou bona mostra de com entenen lo respecte als drets individuals la gent que 's governa, que vinga en Cánovas y ho vegi.

S' ha perdut l' Alfonso XII.

Alto, senyor fiscal, entenemnos.

L' Alfonso XII que s' ha perdut es un barco. Que per cert anava carregat de diners.

¿Será una coincidencia providencial?

Algun periódich fusionista ja diu pallasso al senyor Romero Robledo.

Donchs seguim per aquest camí.

Y aviat del Congrés ne tindrem de dir Carco ecuestre.

Diuhen de Madrid que ha sigut declarat cessant un empleat del ministeri d' Hisenda pe l' delictes de denunciar un frau de tres millions de la companyia de ferrocarrils del Nort.

De molo, que al que denuncia frau, se l' castiga.

Lo qual fa suposar que, seguint aquesta doctrina, se de premiarse al defraudador.

Donchs visca la moralitat!

Perque no 's tornin rabiosos, aviat se empeltará la rabia als gossos.

¿No fora mes convenient empeltarls als carlins?

Com la seva rabia ha produhit molts mes danys que la dels gossos...

O a lo menos que se establis lo llas y l' carretó anti-carca.

Ha sigut condemnat a dos mesos y un dia de arrest l' autor dels cartells que 's plantaren per las portas de molts botigas de Barcelona demanant lo perdó dels fustellats a Girona.

¿Es a dir que per demanar perdó se fa la... Alto! alto!

No m' recordava que aixó no m' ho permet la llei.

Donchs callém.

La qüestió dels obrers de Madrid sense treball y posantse mes negre que l' fetje de un carll.

Per cataplasma s' han obert treballs a set rals diaris, que tot just n' hi ha per l' aygua y l' lloguer de casa de una familia.

Pero no tingan por, que l' Herodes d' allí ja diu que per agafar la fam, si convé, empleará la forsa.

—Bruta?

—Tal com ell siga.

Lo dia 17 d' aquest mes ha tingut lloch a Madrid un gran meeting organísat per los estudiants en recort a Giordano Bruno, y de qual acte ne donarem compte en lo número vinent, puig que la falta d' espay nos impideix ferho en aquest.

Per casualitat ha vingut a parar a nostras mans un reglament d' una societat que 's titula *La Union Benéfica de Barcelona y sus contornos*.

L' hem llegit, y sens tenir de reflexionar gayre, habém comprés que 's contractistas de carga y descarga del moll tractavan d' ensarronar als treballadors ocupats en ditas feynas, sentlos formar part d' una societat de gats y ratas ó, lo que es lo mateix, d' explotadors y explotats.

Molt d' ojo que podrian ensarronarvos, y, sobre tot, no abandonéu jamay la organizació revolucionaria que habéu emprés, puig que mes tart ó mes dejorn vos facilitarà l' remey per acabar ab lo mal de la explotació del home per l' home.

En lo número próxim publicarem la poesia de un dels coros que mes aceptación han tingut, cantat aquest carnaval ab extraordinari aplauso per las societats corals humorísticas *La Trompeta y La Pandereta*.

Los últims debats parlamentaris, segons confessió de tots los periódichs monárquichs, han sigut illastimosos baix tota conspey.

Totas las oposicions se han concretat a probar als conservadors lo malament que governan, y aquestos se han defensat molt be probant que quan governen los altres ho fan tan malament com ells.

De modo que ja no 's tracta de saber qui ho fa be, ni si l' govern falta ó no, sino de averiguar qui d' entre tots governa mes malament.

Y com en aquesta tasca cadascú ha tret los draps al sol al altre, resulta que 's arguments may se acaban.

Jo m' alegro molt que segueixi per aquest camí.

Aixis tothom consideré aviat a uns y altres.

Es tant lo zel de las autoritats conservadoras per salvar la propietat, la familia, la patria, etc., etc., que llegerub en un periódich de Madrid que l' gobernador de aquella capital va passar instruccions a alguns dels cafés mes importants de la vila del os, a fi de que l' onze de Febrer no 's deixés menjar junts a mes de deu republicans, a pesar de que la llei no considera reunió pública sino la que passa de vint personas.

Pero senyor, per aquest camí aviat lo govern será l' que fer riure al próxim.

¿Volen res mes ridicul que rebaitar lo número dels que poden menjar junts?

Si duressin gayre al poder los conservadors, no tardaríam en veure com per l' onze de Febrer no 's permetria a cap familia que tingues un membre republicà que dinessin tots junts aquell dia.

Si de aquest modo s' han d' apuntlar las instruccions, ja cal que comprin gorras de cop.

Allá van unas quantas flors que mútuament se tiraren per la cara en Sagasta y en Pidal en los últims debats parlamentaris:

Pidal.—«Si algún apostata hay aquí en materias religiosas, es S. S.»

Sagasta.—«Creía que se iba a levantar a contestarme un ministro, no un exaltado, y debo advertirle que estamos dispuestos a no consentir tales insultos.»

«Lo que S. S. llama tesis é hipótesis explicando su consecuencia política, mejor debiera llamarse frescura.»

Pidal.—«Si el Sr. Sagasta me lo permite, le diré que no es culpa mía que S. S. no lo entienda; eso lo entiende cualquier estudiante de lógica.»

Sagasta.—«Para decir lo que dice S. S., es preciso estar loco.»

Si adoptan tan bell criteri aquets homes de talent... ¿que tocará fe a la gent que no tinga tan senderi?

Y poch després deya en Lopez Dominguez que no feyan mes que descubrir las llagas de una institució que, si las te, deuen callarlas y mirar de buscarhi remey.

Vamos, donchs ja cal que tots los monárquichs se posin a curaderos.

A Madrid forman causa als obrers que en pacífica manifestació demanavan pa y treball.

Es facil que 's donguin de tot.

Pa, del que 's dona a la presó.

Y treball, lo forsat dels presirris.

Que aixis entenen los conservadors de fer la felicitat dels pobles.

A Andalusia se queixan molt del bandolerisme y de la poca persecució de alguns lladres de primera fila, que sembla disposen de gran influencia entre *personatjes* conservadors que los apadrinan pera que pogan sortir de tot.

Será tan dolent com vulgan que no 's perseguixi com es degut als lladres, pero 'n sembla que no es pas lo govern qui 'n te la culpa.

«No veuen que no li queda un moment de repós perseguint periodistes?»
Als bandolers ja 'ls trobarém un altre dia.
Lo primer de tot es salvar la patria de que caygui a mans de liberals ni d' herejes.

No fa saber un periódich de Sevilla que lo alcalde y 'l secretari de l'Ajuntament de Aljucen son licenciatos de presiri.
Ves qui podrà disputar las eleccions als conservadors en aquell poble.

Allà va una comperació entre la moralitat dels temps conservadors d' Espanya y la de Marruecos.

A fi de impedir certas irregularitats, que aquí diriam, allí se acaba de publicar lo següent bando:

«Jo el Hache Caid Muley y Mohamed Sahara,

«Ordeno y mando: Que tenint noticia de que en la Alcazaba se exigixen 15, 20, 30 y 40 rals, segons lo penitent, per la formació dels expedients que de oñi promouhen los quintos para justificar sas exempcions legals, aviso per lo present que á la primera ocasió de que tinga noticia manaré donar dos pablos per cada quint que 's robi á no'n aquestos infelissos, al empleg que ho perabeixi.

«Y pera coneixement de tota la comarca signo y firmo aquest bando als quinze dias de la Hefra. Alá vos guardi.—Hache Caid Muley y Mohamed Sahara.»

Ara diguin: Si aixó 's pogués cumplir en nostres temps á Espanya, quedaría algun empleg ab cap costella generosa?

RETRATO

Cara llarga, nas safat, mirada d'oculosa, cellas llargues, boca grossa y 'l bigotí mal cuidat.
Vestit de blau... estripat; lo pas com de general, se passaja molt formal, se atura de rato en rato...
Aquí tehen lo retrato d' un guardia municipal.

PERDUA

Al Magi de can Capella li fugi abir sa muller, y ara ahont es ne vol saber... per separarse mes d' ella.

El Mellá

«En Carlets del As d' oros viatge per la India. Si ho fa per' aprendre las costums dels salvajes, trobém lo viatge ben inútil.

Entre 'ls seus partidaris pot estudiar aquesta ciencia purament carcunda.

A propòsit de tal viatge, conta *El Siglo Futuro* que 'l bisbe catòlich de Bombay es jesuïta, prussiá y molt castí.

Aixís voldria jo á tots los carlins, Prussians y á Bombay.

La Union, periódich mestis, deu ana que 's castigui de ferm als periodista d' oposició.

Pero senyor, ¿no podrian donarli pe 'l gust los liberals, quan tingan la paella pe 'l mànech?

«No se acabarà may lo ser cavallers ab nostres butxins?»
Esperém la nostra.

A Cartagena s' ha suicidat un catòlich dintre la iglesia, disparantse un tiro al cap desde sota mateix de la trona.

Per tal motiu sant Pere li ha obert á tota pressa lo forrellat del cel.
Tenia por que si 'l suicida anés al infern no contés las barbaritats sentidas á última hora.

Una noya de Santiago, que 's confessava ab un pare franciscá, va tenir que abandonar la gabiá dels pecats á corre-uyta á causa de la mena de manera de preguntas que li feya 'l confessor.

«A que no es capás d' escarmentar encara del tot la tal xicota?»

Per mi, si hi torna, aixís se li tornin obras las paraules del burot de la penitencia.

En un colégi de Murcia, que funciona baix la rahó social de Sant Isidoro y companyia, ne ha passat una com un cove entre una filla de Eva y un Adán encantat.

Sols un periódich de dita localitat ne parla, y 's demés, com á bons defensors del ordre, fan mutis.

La solució, dintre 'ls nou mesos, la donará la interessada.

Dintre mateix de la catedral de Santiago van comensar á disputarse un parell de sagristans. Al poch rato de las disputas comensaren las trompadas, posantse unas caras com pabets escalfats.

Y semblantli á un dels gladiadors que aquells arguments encara no convencian prou, va treure un genivet ab molles capás de traspasar lo tros de figures mes fort de la imatge mes grossa del establiment, y aná á fer un sagristamití.

Sort del miracle que va operarse desseguida.
Aquest fou tal repicament de tallos al cul del que debia ser escorxat, que 's calcula qu' encara deu corre.

Per salvarse, sort ne va tenir de la Providencia.
Que li habia donat bones camas.

Per un soroll estrany que sentiren alguns devots en la iglesia del Pilar de Saragossa, las emprendueren á fugir de tal modo, que atropellantse uns á altres, ne sortiren casi tots escalabrats.

Y que dirian que fou lo gran soroll?
Donchs... ¿no rugin!... un estornut fet per un manobre.

Si per un estornut se ocasionan tals desgracias, aviat no 's podrà entrar á las iglesias si no 's ha confessat y combregat avans.

Per lo qual llavors podrian habilitarse cafés, tabernas, fondes y altres establiments per aquest estil.

Contra la seva costum, lo diumenye passat va entrar un amic nostre á la iglesia de las Gerónimas atret per la fama que tenia lo bramavre que tenia de fer lo gasto.

Si alguns veïts habem esset conformes ab lo fondo de un discurs d' un predicayre es sens dubte aquesta, puig nos ve recrear los oïdos de una manera que no la esperavam, descarregant tota la seva santa rabiola contra 'ls que 's disfressavan, perquè, segons ell, la moral hi patia en extrem.

Per la nostra part, no hi tenim cap inconvenient en que 's acabin las disfresses.

Pero 'ns ocorre un dubte.
Y si acabavam ab las disfresses de tot l' any, ¿vol dir que no seria millor baix lo punt de vista de la moral?

Lo dimecres d' aquesta setmana, mentres tot Barcelona desitava sas llars per' amar á enterrar lo carnestolta, uns altres carnestolts disfressats de negre recorrian alguns carrers bramant lo gori-gori ab veu de nas y ventreca.

De la funció del citat gori-gori se 'n deya, si no recordém mal, lo carnaval de la Bona Mort.

Per aixó no 's pensin que 's morissen aquelles disfresses.

«Ca! si aixís hagués estat, menos mal.
Que al cap-de-vall, per bona que fos la mort, morinise, podriam dir alló de morta la cuca mort lo veri.

Per aixó es que trobo impropio lo de Bona Mort.

Y 'm sembla que estaria millor que 's digués de la Bona escudella.

Que si he ho mirém, tan sols per millor escudellar es que funcionan los actors d' aquesta classe de diversions.

A quatre, á sis y á vuyt habém sentit á dir que 's pagan alguns dels que van al rosari de l' Aurora.

La tarifa jo la posaria del següent modo:
Una beyata vella ab mocador al cap, sis galls.
Una idem idem ab mantellina, mitja pela.
Una arrepenitada jove poch mudada, tres rumbis.

Una idem idem ab robs de las festas, una llauca.

Una idem idem idem ab obligació de fer de nevada, nap.

Un home mal vestit, tres mitjas endoltes.

Un mitj senyor ab tarot, duas llufas.

Un senyoret ab guants y leontes, mitj ull de bou.

Y una majordona á tot servey, vaca.

Diuhen que al hospital general de Sevilla hi ha tancat un germá cristiá per certas tentativas fetas á una monjeta.

Aquesta gent sempre carrega al mateix puesto.

Tenim en cartera un cas de un reverent de Vilanova que n' hi ha per logarhi cadiras.

En lo número próxim lo publicarem.

Prepárintse á riure.
«Ah! pero comensin á taparse 'l nas.

Que 'l fet versa sobtes molt perfumada materia.

Se diu que aviat tindrem frares á Barcelona y 'n veurem pe 'ls carcers.

Millor.
Y com disfrutarem ab la segona edició, corregida y aumentada, del any 551.

KARADAS

Ab la prima que tinch jo un sol punt ne trobare; la segona es un soroll que á molta ne sol esperar. Si moras ab perfecció tinch per quenda una vocal; lo cantent moltes vegades dona la que tinch per quart. La tercera per si sola purament es per negar, y ab la dos tres forma un nom molt llig pe 'ls republicans. Min total es una ciència que ja molt n' ha progressat, y té per assa d' estudi del univers l' ample espay.

GEROGLIFICH

I I I
le < n
:
I al 3
LL
:
TTA

RUCI NARRAT

SOLUCIONS

É LAS CAROLINAS DEL NÚMERO PASAT

KARADAS: — Pal-mi-ra. — Re-quin-40.

GEROGLIFICH: — La Trecs té cinquenta anys.

ACTUALITATS DE LA POLITICA CONSERVADORA

Núm. 102

LA TRAMONTANA

Fig. 4.

L' enterro del Carnestoltas mestís